

MKR 03/24.3b: Orienteringssak om klima og miljø til MKR 04.-05.03.24

Vi får stadig bevis på at arbeid mot klimaendringer er viktigere enn noen gang før. Selv om dette er viden kjent, fikk mange bakoversveis da nyheten kom om at 2023 er det varmeste året siden vi begynte å registrere temperaturer rundt midten av 1800-tallet. Årsaken til dette er klar: Det er forårsaket av menneskeskapte klimagassutslipp¹.

I Kirkerådet jobbes kontinuerlig med klima, miljø og bærekraft, spesielt innenfor rammen av handlingsplanen som ble vedtatt i KR 09/22: «Mer himmel på en truet jord – Kirkerådets handlingsplan 2022-2024». Her er en kort oversikt over de viktigste nyhetene fra dette fagfeltet:

1. Klimatoppmøtet COP28

Internasjonal direktør i Den norske kirke Einar Tjelle ledet en interreligiøs delegasjon på møtet i De forente arabiske emirater. Flere års arbeid med mobilisering av kirkelige og interreligiøse nettverk endte blant annet i en «tros-paviljong» på klimatoppmøtet, hvor religionenes og troens rolle ble diskutert i kampen mot klimakrisen. Se noen av Tjelles oppsummeringer fra COP 28 i lenken nederst.

Selv om mange skulle ønske seg en mer handlekraftig konklusjon enn å «omstille seg» bort fra fossile brensler, er det fremdeles mange som ikke tror på en framtid uten olje. Her understreker Ole Andreas Grøtte Børnes, som representerte Den norske kirke i Det lutherske verdensforbunds delegasjon, at kirken har en spesiell rolle i samfunnet og dermed et stort ansvar: «Den stemmen vi som kristne har, kan påvirke folks meninger og handlinger i stor grad. Jeg ser klimaengasjement som veldig forenelig med kristen tro. (...) Å elske sin neste er et bud som ikke bare gjelder de du omgås, men også de som bor på Tuvalu som må flykte fordi havet stiger, eller de som bor i Kenya og som mister alt de har på grunn av en flom².»

Les også

- [NASA Analysis Confirms 2023 as Warmest Year on Record - NASA](#)
- [COP28: Young delegates highlight need for action | The Lutheran World Federation](#)
- <https://www.vl.no/meninger/verdidebatt/2023/12/08/klima-mobilisering-pa-tvers-av-religioner/>
- [ForUMs medlemmer om COP28 - ForUM for Utvikling og Miljø](#)

2. Nyansettelse i 100 % stilling som rådgiver for klima, miljø & bærekraft

Birgitte Ås startet i Kirkerådet den 27.11.2023. Hun er 26 år og kommer rett fra studier. Utdanningsbakgrunnen hennes er en bachelor i globale utviklingsstudier ved UiA,

¹ Øvrebø, O. A. (2023, 20.10). 2023 blir det varmeste året siden målingene begynte. *Energi og Klima*. Hentet den 05.02.2024 fra [2023 blir det varmeste året siden målingene begynte – Energi og Klima](#)

² Tjelle, E. (2023, 13.12) Hjem fra Dubai som optimist. *Den norske kirke*. Hentet den 05.02.2024 fra [Hjem fra Dubai som optimist - Den norske kirke \(kirken.no\)](#)

halvårsstudium i likestilling ved UiA og master i Energy, Environment & Society ved UiS.

3. Økende press fra yngre engasjerte

Kirkerådet har store mål om utslippskutt for reising. Noen erfarer at dette kan være vanskelig å gjennomføre i praksis. Selv om vedtakene kommer fra Kirkemøtet, opplever noen reisepolicyen som en top-down approach. I møte med unge – i KISP, Ungdommens kirkemøte o.l. – kommer det fram at de yngre har et sterkt engasjement for gjennomføring av strengere krav. Det er derfor svært positivt at de unge og yngste presser på om enda mer kutt, noe som viser en nødvendig vilje til omstilling. Dette skaper gode sosiale ringvirkninger som gjør det enklere å gjennomføre politikken vedtatt av Kirkemøtet.

4. Videreutvikling av konseptet *Grønn menighet/kirke*

Kirkerådet jobber i dag med hvordan vi kan synliggjøre kirkens grønne arbeid på en god måte. Tidligere har Kirkerådet operert med flere ulike titler og logoer når vi snakker om kirkens klima- og miljøarbeid (som Grønn kirke, Grønn menighet og Vår grønne menighet). For å gjøre fremtidig profilering av dette arbeidet tydeligere, kommer vi fra nå av kun til å bruke navnet *Grønn kirke*. Videre blir konseptet Grønn kirke flyttet til nettsiden *Kirka vår*, av den enkle grunn at det skal være lettere å få oversikt over arbeidet som utføres, og for å ha en samlet plan ett sted.

Vi ønsker å få en tydelig tilslutning fra lokalkirken til kirkens grønne engasjement. I den reviderte versjonen er kravet til antall tiltak senket, men det er åpnet for at menighetene skriver inn egne tiltak, dersom de finner noe som passer bedre for den enkelte menigheten. Vi tror og håper at dette vil gi større tilslutning til konseptet, og at flere vil føle mestring.

5. Hvordan kan kirken ivareta samer som engasjerer seg?

Da de unge samene og miljøaktivistene demonstrerte for Fosen-saken utenfor Stortinget, ble dørene til Trefoldighetskirken åpnet etter ønske fra aksjonistene selv, slik at aksjonistene kunne gå på do, varme seg og smøre brødsiver. [Greta Thunberg gir ros til Den norske kirke](#) for at aksjonistene fikk dekket sine grunnleggende behov.

Hva skjer når aksjonistene drar hjem igjen? Hvordan skal den norske kirke jobbe for å skape holdningsendring etter historien vår med forforskning? Å åpne dører for at aksjonister skal dekke grunnleggende behov, er nettopp det; grunnleggende. Derfor er det i det videre arbeid viktig å arbeide med forsoning.

I dag aktualiserer kirken temaet ved at det tas opp på konferansen [Broen til fremtiden](#) den 07.03.24. Her kommer førsteamanuensis ved Samisk Høgskole, økoteolog Lovisa Mienna Sjöberg, som har jobbet direkte med Fosen-saken. I tillegg kommer den nye domprosten i Oslo, KISP-leder og MKR-medlem Pål Kristian Balstad, som tidligere har vært sokneprest i Trefoldighetskirken. Du kan melde deg på konferansen [her](#).

6. Økumenisk samarbeid med musikere i USA

Freds- og forsoningskirken Trefoldighetskirken var også arena for besøk av kristne musikere og ungdomsledere som besøkte Norge i 2022. Kort fortalt er det en økende interesse blant unge evangelikale, karismatiske kristne at de ønsker å engasjere seg for å bevare skaperverket. Amerikanske kristne artister ønsker å bruke scenen for å bidra til et slikt grønt engasjement. Mellomkirkelig råd har fått informasjon om dette tidligere og er med på å støtte opp om det, i nær kontakt med blant annet Skjærgårds Music and Mission. Prosjektet vokser stadig, og også Den katolske kirke og *Laudato Si*-bevegelsen er interessert i dette. Ta gjerne en kikk på nettsiden: www.anewheavenandanewearth.org

7. Framtiden står på spill – skal Kirken gjøre noe?

Det er over tre år siden høyesterettsdommen falt om at vindmøllene på Fosen bryter med samenes urfolksrettigheter. Den 11. oktober 2021 kom Norges Høyesterett i storkammer enstemmig fram til at rettighetene er krenket, og at vedtakene om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse derfor er ugyldige. Unge har tatt opp kampen og demonstrert i flere år utenfor Olje- og energidepartementet og Stortinget. På tross av dette har *ingen endring skjedd*. Menneskerettighetsbruddene pågår fremdeles, og samer rapporterer om en stor økning i hets. Les hvordan [Biskop Øygard refser regjeringen: – Fosen-saken er en stein i skoen for forsoningsprosessen – Vårt Land \(vl.no\)](#).

I januar 2024 ble det også skrevet et lite stykke historie. Greenpeace sammen med Natur og Ungdom har tatt den norske stat til Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) i Strasbourg, og i januar 2024 vant de mot staten *på alle punkter* i [klimasøksmålet](#).

Selv om kirken har drevet med klima-, natur- og menneskerettighetsarbeid lenge, får vi kritikk for at det ikke er godt nok i møte med dagens utfordringer: [Klimaforkjemper Matteus William Fonn om klimakampen: Kollektiv synd krever kollektiv omvendelse](#). I dag kan vi stå å se på at fremtiden står på spill. Skal kirken gjøre mer – og hvordan?

Les mer her:

[Jurister: Dette sier Høyesterett om vindmøllene – NRK Norge – Oversikt over nyheter fra ulike deler av landet](#)

[Fosen-dommen: – Regjeringen legger opp til å overprøve Høyesterett – NRK Sápmi - samiske nyheter, kultur og underholdning](#)

[Det nye klimasøksmålet: Dette betyr klimadommen - Greenpeace Norge.](#)